

Sigið Signari á Brúnni korta nei at nokta kommunu at seta í vinnulívið

Tað hevur undrað undirritaða, at eingin socialistur enn hevur greitt eitt orð um, at Føroya landsstýri hevur noktað kommununum at seta pening í vinnuvirksemi.

Er tað veruliga so galið, at tað fer at eydnast Signari á Brúnni og hansara Tjóðveldisflokkur at forkoma síðstu møguleikunum hjá tí vanliga føroyinginum at eiga part í vinnutólunum? Fer tað at eydnast at forða fólkinum at ognast sær vinnutólini? Hevur Tjóðveldisflokkurin enn sterkari borgarligt tak á Føroya Javnaðarflokki, enn Sundstein og hansara menn maktadu?

Virkisskráin og grundstjórnarmálið

Upprunaliga mál Javnaðarflokksins var, at fólkið, (tað almenna) skuldi eiga vinnutólini. Seinni er hetta broytt til, at »har tað privata ikki røkkur, skal tað almenna traska til«.

Tað almenna hevur traskað til í mongum bygðum og býum í Føroyum í 60, 70 og 80 árunum. Viðhvørt komu kommunurnar inn í myndina, tá teir privata ikki rúkkur, aðrastaðni gingu kommunurnar á odda fyrri at skapa virksemi í bygðini/býnum.

Landsstýrið stuðlaði eisini bygdameningini við at seta partapening í virki.

Nú skal tað almenna burtur

Í dag er tað »INN«, at tað almenna skal halda seg burtur frá allari vinnu. Tað skal, sum tað so »vakur« verður sagt, skapa fortreytir. Hvørjar fortreytir? Jú, fortreytir hjá »privata initiativum« at reka og yvirtaka alla vinnu. Hetta tí, at onkur fyrri umleið hundrad árum síðan kom fram við eini teori um, at einstaklingurin var betri og vísti størri ábyrgdarskenu, enn fólkið – tað almenna; felagsskapurin var vandamikil.

Almennu virkni ganga frægast

Vit føroyingar vita, at teorin passar als ikki.



Sjónarmið

Tey virki, sum eru frægestast rikin og hava hildið búskaparskyldur sínar eina best, eru tey, sum fólkið eigur meginpartin av.

P/f Snarfrost í Miðvági er eitt tað best ríkna flakavirkið í landinum. Kommunurnar í Miðvági og Sandavági eru so nógv teir størstu partaeigararnir.

Flakavirkið á Tvøroyri er stutt sagt til, a tað almenna, t.e. kommuna, fakfeløg og arbeiðsfólkið á staðnum settu pening í og hava ríkið virkið.

Hesi bæði virkini eru millum teirra, sum eru eina frægestast rikin. Tey eru opin enn og ikki farin undir hamaran. Eg skal ikki nevna virki, sum máttu snara lykilin um, men royndirnar prógva als ikki, at har tað almenna tekur til og gongur á odda, ber tað ikki til. Tvørturímóti.

Mótmæli, at kommunurnar verða steðgaðar

Eg mótmæli harðliga, at tað við lóg skal verða sýtt kommunum at taka lut í vinnulívinum. Hetta er ein so prinsipiellur spurningur fyrri Javnaðarflokkin, at tað undir ongum

umstøðum kann góðtakaast, at slík lógaruppskot koma frá einum landsstýri, har Javnaðarflokkurin er ein partur.

Privatu gjørdu sær ørastu iløgurnar.

Kanna vit eftir, hvør gjørði sær ørastu iløgurnar, hvør ið var ábyrgdarleysur, og hvør ið ikki dugdi at umsitja búskap okkara og tilfeingi tey góðu árin, so vóru hetta privat virki og privatmenn – bankaleiðslur, reiðarar og virkiseigarar av ymsum slag. Handilso- og tænastuvinnan stóð ikki aftanfyrri nakran at grópa til sín uttan at skeinkja samfelagnum Føroyar ein tanka.

Tað var júst liberala-kapitalistiska samfelagið Føroyar, sum oyðslaði, sum kravdi okurs rentu, okurs kostnað o.s.fr. Teir sluppu at liva og láta sum teir vildu – rein liberalisma –, men teir vóru ikki álitið vaksnin.

Kommunuluttøkan eigur lívið í mangari bygðini/býnum

Tað vóru ikki iløgurnar og luttøkan annars í vinnulívinum, sum koyrdu kommunurnar á ørmundarhús, tvørtur-

ímóti eigur luttøkan í vinnulívinum lívið í mangari bygðini/býnum í hesum døgum.

Men tann ofta barnsliga trongdin at » skapa fortreytir « hjá tí privata initiativinum, sokallaða vinnulívsmaninum, ferdi ofta til skilaleysar iløgur uttan mál og mið.

Privata initiativ bjargar ikki hesum samfelag

Eg havi sagt tað áður og fari at taka tað upp aftur, at tað verða ikki sokallaðu vinnulívsmentinir við sínum privata initiativi, sum skapa nakar munagott til bjarging av hesum samfelag tey nógvu komandi árin.

Fara tær almennu Føroyar ikki til verka at tilrættingja og skapa haldgóða og sunna vinnu á hesum klettum og tað skjótt, so verður steinoyð.

Javnaðarumboðini, larið til verka

Málið hjá okkara 10 javnaðarumboðum á lögtingi og teimum 3 í landsstýrinum skal tí verða, ikki bara at skapa fortreytirnar hjá privata initiativum, men saman við kommunum og áhugafelagsskapum at fyrrirreka verkætlanir, sum endurskipa bygðirnar/býirnar, so at fólkið aftur kemur í vinnu.

Vit eiga hópin av fólki, sum skuldi verið búgvið til at taka lut í einum slíkum almennum bjargingartiltaki, bæði fólki á staðnum og serfrøðingum av øllum handa slag. Gevið teimum bara tær røttu uppgávurnar.

Er tað møgulegt at endurstovna føroysku bankarnar fleiri ferðir við figging uttani frá, so máttu skilgøðar verkætlanir, sum geva lands- og kommunukassum inntøkur at gjalda lánini aftur, verið møgulegt at figgið.

Fáa tær almennu Føroyar ikki figging til skilgøðar iløgur, so fær tann privati tað neyvan, tí tað er tross alt fyrst og fremst hann, sum prógvaði, at hann ikki dugdi at fara um pengar.

Má ongantið henda aftur

At tað syndarlaga hendi, at skattaborgarin skuldi koma at hanga uppá meginpartin av uttanlands-skuldini hjá vitleysum vinnulívsmonnum, er harmiligt, og má ongantið henda aftur.

Ti er einasta gongda leiðin fullkomin javnaðarpolitikkur eftir virkis-skrá Javnaðarflokksins – lesið hana.

Hans Jørgensen

Brá nr. 20 er útkomið:

Tríggjar greinar um William

Nr. 20 av tíðarritinum Brá er sent til haldararnar og í bókabúðirnar. Prisurin er hækkaður 5 kr., sum er lítið samanborið við tær øktu útreiðslurnar. Hjá haldarum kostar blaðið nú 95 kr., í bókahandlunum 105 kr.

Nógv tilfar er sum vant í blaðnum: greinir, frásagnir av ymsum slag, yrkingar og gilt av ummælum. Astrid Andreasen eigur myndavnið hesa ferð, bæði permumyndina og myndir inni í blaðnum, allar kompositionir, sum kveikja hugflogið og geva blaðnum sterkan heildardám.

Søgur – yrking

Grundvøllurin undir allari orðsins list er frásøgnin. Hon er umboðað við einari buskmanasøgn og sagnum og málskum úr Sandoyinni og Sandavági. Hvør tølendi máttur, ið býr í livandi frásøgn, ber til at lesa um í yrkingini »Gamal søgumaður« eftir íslendingin Hannes Pétursson.

Teksturin »Reglur« er modernistisk, vellandi prosa, sum spælir á sín egna – virðingarleysa men klókka – máta við munnligum eyðkenni. Hetta er summarlesnaðurin frá havnarskaldinum Tóroddi Poulsen.

Stuttstøgan »Eitt bræv« eftir Isaac Babel er lögð í munin á einum einføldum bygðardreingi sum kríggjast fyrri Reyða herin. Bræv hansara heim til mammuna nítur í mønu og merg.

Alexandur Kristiansen hevur føroyska »Rómverska elegi« eftir Goethe og kannað Jens Paula Heinesen hana á 60 ára degnum.

Innbjóðing

Brá bjóðar debutantum at senda inn tilfar fyrri 1. oktober 1993. Blaðstjórin tekur stóðu til innkomandi tilfar. Dulnevni kann nýtast, men blaðstjórin má vita rætta navn, aldur og bústað.

Brá



Vit eiga William

Tríggjar trivalgar greinir víðgera verk Williams. Heinesens á ymsan hátt.

Í greinini »Vón Williams og klókka Kiljans« lesur Turið Sigurðardóttir skaldsøgurnar Góðu Vón og Íslandsklókka – so skyldari í søguligari bakgrund og so sera ólíkar í listarligari tolking. Tey ólíku eyðkenni í skaldsøgnum verða greind út frá stuðu Haldórs Laxness til íslenska mentan og stuðu Williams Heinesen millum danska og føroyska mentan.

Malan Simonsen hyggur í greinini »Vit eiga William« eftir, hvussu danskar bókmentasøgur hava víðgjørt William Heinesen. Tað vísir seg, at víðgerðin er ofta tilvilðilg og trong, tí teir dansku bókmentafrøðingarnir kenna lítið til føroysku bakgrund Williams og seta hann misvísandi inn í danskt høpi.

Í greinini »Gátuføra samhang livs og deyða« nærlesur Anne-Kari Skarðhamar tvær stuttstøgar eftir William Heinesen, »Jomfrufødselen« og »Historien om Lin Pe og hans tamme trane«.